

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

AVIZ CONSULTATIV

cauza contravențională privind

contestația înaintată de Casa Națională de Asigurări Sociale (CNAS)

(art. 396 alin. (3¹), (5), art. 448 alin. (1) Cod contravențional)

*(Dosarul nr. Iavc-2/2025
Nr. PIGD 4-25063862-01-1-29052025)*

Organele competente nu pot deroga de la procedura care rezultă din sesizarea primită; Dacă o sesizare penală a fost examinată conform Codului contravențional, fără aplicarea art. 274 alin. (4) și (5) Cod de procedură penală combinat cu art. 396 alin. (3) Cod contravențional, cauza se restituie de judecător organului de urmărire penală pentru examinare conform Codului de procedură penală; Dacă „decizia” emisă într-o cauză contravențională nu a fost emisă în urma „examinării cauzei” și se referă la trecerea la rebut a materialului, judecătorul, în temeiul art. 453 alin. (1) lit. a) Cod contravențional, restituie dosarul agentului constator pentru examinare efectivă și emiterea deciziei conform art. 447¹ Cod contravențional; Art. 396 alin. (3¹) Cod contravențional nu instituie obligația de a contesta la procuror decizia agentului constator.

10 septembrie 2025

Judecător care examinează cauza:

Instanța de fond: Arina Ialanji

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților solicitarea Judecătoriei Chișinău de emitere a unui aviz consultativ,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stella Bleșceaga, *Președinte*,
Leonid Chirtoacă,
Alexandru Negru, *judcători*,

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. Prin încheierea din 27 mai 2025 pronunțată în cauza contravențională nr. 5r-2380/2025, judecătorul judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, Arina Ialanji, a solicitat Curții Supreme de Justiție emiterea unui aviz consultativ. Judecătorul invocă o lipsă de concordanță între art. 396 alin. (3¹) și (5) și 448 alin. (1) Cod contravențional în ceea ce privește contestațiile împotriva unui tip de decizii emise în cauzele contravenționale. Această discordanță este alimentată și de practica divergentă a Curții de Apel Centru și provoacă dificultăți la aplicarea în practică a normelor respective. În unele cauze, contestațiile depuse împotriva acestor decizii ale agentului constator sunt puse pe rol și examinate potrivit art. 448 alin. (1) Cod contravențional, iar în altele sunt restituite cu indicația de a respecta calea prealabilă prevăzută de art. 396 alin. (3¹) Cod contravențional (contestarea la procuror). Judecătorul susține că art. 448 Cod contravențional nu stabilește clar dacă instanțele de judecată au competența de a examina contestațiile depuse împotriva deciziei de sancționare sau împotriva oricărei decizii.

i. Expunerea succintă a cazului

2. La 14 ianuarie 2025, Casa Națională de Asigurări Sociale (în continuare CNAS) a sesizat Inspectoratul de Poliție Botanica cu o cerere de identificare a persoanei care a extras neautorizat din contul bancar deschis pe numele Irinei Pirojoc mijloace financiare transferate de CNAS cu titlu de pensie după decesul acesteia. CNAS a solicitat începerea unui proces penal și recunoașterea sa în calitate de parte civilă. Sesizarea a fost formulată în temeiul art. 262 - 263 Cod de procedură penală.

3. La 07 februarie 2025, Inspectoratul de Poliție Botanica a informat printr-o scrisoare CNAS despre constatarea faptului că problema invocată în sesizare este reglementată de Codul civil. Potrivit scrisorii, poliția a realizat măsurile stabilite de legislația în vigoare și a constatat că la adresa la care a domiciliat Irina Pirojoc nu au fost identificate persoane. Prin aceeași scrisoare, CNAS era informată despre dreptul de a contesta decizia agentului constator potrivit art. 448 Cod contravențional.

4. La 19 februarie 2025, CNAS a solicitat expedierea în adresa sa a deciziei motivate emise de agentul constatator și a altor materiale pe caz. La 26 februarie 2025, inspectoratul a trimis CNAS decizia din 20 ianuarie 2025 privind examinarea procesului contravențional. Prin această decizie, agentul constatator din cadrul Inspectoratului de Poliție Botanica, fără a face referire la prevederi concrete din Codul Contravențional și invocând ordinul interdepartamental din 18 iulie 2010, a dispus trimiterea la rebut a materialului înregistrat în REI-II. Agentul constatator a invocat că, în urma verificărilor, nu a fost posibil de stabilit persoana care a extras mijloacele bănești de pe contul bancar al defunctei.

5. La 18 martie 2025, directorul CNAS a depus la IP Botanica o contestație împotriva deciziei din 20 ianuarie 2025, pe motiv că nu a fost realizată o anchetă efectivă. La 06 mai 2025, contestația a ajuns la Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani.

ii. Tendințe de jurisprudență a instanțelor naționale în materie

6. Prin decizia nr. [4r-5362/24](#), emisă de Curtea de Apel Centru la 07 aprilie 2025 a fost casată și întoarsă la rejudecare încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, prin care contestația nu a fost pusă pe rol deoarece nu a fost respectată procedura prealabilă prevăzută de art. 396 alin. (3¹) Cod contravențional. Instanța de recurs a indicat că sintagma „este în drept” din art. 396 alin. (3¹) Cod contravențional sugerează că sesizarea procurorului nu este obligatorie, ci reprezintă un drept. Această prevedere nu impune pentru justițiabili o cale de verificare prejudiciară obligatorie.

7. Prin decizia nr. [4r-2727/24](#), emisă de Curtea de Apel Centru la 15 aprilie 2025 a fost menținută încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, prin care contestația nu a fost pusă pe rol din cauza nerespectării procedurii prevăzute de art. 396 alin. (3¹) Cod contravențional. Curtea de apel a subscris poziției instanței de fond că adresarea la procuror, conform art. 396 alin. (3¹) Cod contravențional, este obligatorie. Ulterior, decizia procurorului poate fi contestată în termen de 15 zile conform art. 448 Cod contravențional. Unul din membrii completului a formulat o [opinie separată](#) în care a indicat că art. 396 alin. (3¹) Cod contravențional nu instituie o procedura extrajudiciară obligatorie.

8. Prin decizia Curții de Apel Centru din 25 octombrie 2024 nr. [4r-2164/23](#) a fost respins recursul contra unei hotărâri a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani. Prin hotărârea menținută a fost respinsă contestația prin care se solicita anularea actului agentului constatator din cadrul IP Ciocana și restituirea materialelor cauzei pentru întreprinderea unei anchete efective, pe motiv că nu a fost respectată procedura prejudiciară prevăzută de art. 396 alin. (3¹) Cod contravențional. Curtea de apel a indicat că norma de la art. 396 alin. (3¹) Cod contravențional a introdus un nou mecanism de apărare a drepturilor, care impune verificarea prealabilă a încheierilor respective de către procuror.

S-a menționat că norma trebuie interpretată în sensul în care produce efecte juridice și nu în sensul în care nu produce efecte juridice.

iv. Jurisprudența relevantă a Curții Constituționale

9. La paragraful nr. 29 din decizia nr. 10 din [03 februarie 2020](#), Curtea constituțională a Republicii Moldova s-a referit la o dispoziție normativă similară cu cea de la art. 396 alin. (3¹) Cod contravențional în următorii termeni:

„29. Chiar dacă articolul 396 alin. (4) din Codul contravențional ar fi fost în vigoare la data emiterii ordonanței menționate *supra*, Curtea subliniază că acest articol, coroborat cu articolul 386 alin. (2) lit. e) din Codul contravențional, nu conține, în sine, reglementări care i-ar permite procurorului să anuleze decizia agentului constatator. Această competență le revine, prin definiție, instanțelor de judecată. Procurorul ar putea să conteste, în condițiile legii, actele agentului constatator în fața instanțelor de judecată.”

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

10. Partea relevantă a art. 265 Cod de procedură penală este următoarea:

„(1) Organul de urmărire penală este obligat să primească plângerile sau denunțurile referitoare la infracțiunile săvârșite, pregătite sau în curs de pregătire chiar și în cazul în care, cauza nu este de competența lui. Plângerea sau denunțul se înregistrează în Registrul de evidență a sesizărilor cu privire la infracțiuni. Persoana care a depus plângerea sau denunțul primește o confirmare a recepționării sesizării.

(2) Refuzul organului de urmărire penală de a primi plângerea sau denunțul privind pregătirea ori săvârșirea unei infracțiuni poate fi contestat de către persoana care a depus plângerea sau denunțul conform art.298 și, respectiv, art.299¹ la procuror sau, după caz, la procurorul ierarhic superior, în termen de 15 zile de la data la care i s-a adus la cunoștință ordonanța respectivă. Ordonanța procurorului sau a procurorului ierarhic superior poate fi contestată la judecătorul de instrucție în termen de 10 zile de la data la care i s-a adus la cunoștință ordonanța respectivă.”

11. Partea relevantă a art. 274 Cod de procedură penală este următoarea:

„(1) Organul de urmărire penală sau procurorul sesizat în modul prevăzut în art. 262 și 273 dispune în termen de 45 de zile, prin ordonanță, începerea urmăririi penale în cazul în care, din cuprinsul actului de sesizare sau al actelor de constatare, rezultă cel puțin o bănuială rezonabilă că a fost săvârșită o infracțiune și nu există vreuna din circumstanțele care exclud urmărirea penală, informând despre aceasta persoana care a înaintat sesizarea sau organul respectiv.

...

(4) Dacă din cuprinsul actului de sesizare rezultă vreunul din cazurile care împiedică pornirea urmăririi penale, organul de urmărire penală înaintează procurorului actele întocmite cu propunerea de a nu porni urmărirea penală. Dacă procurorul consideră că nu sînt circumstanțe care împiedică urmărirea penală, el restituie actele, cu ordonanța sa, organului menționat pentru începerea urmăririi penale.

...

(5) În cazul în care procurorul refuză pornirea urmăririi penale, el confirmă faptul prin ordonanță motivată și anunță despre aceasta, într-un termen cît mai scurt posibil, dar nu mai mare de 15 zile, persoana care a înaintat sesizarea. ...”

12. Partea relevantă a art. 285 Cod de procedură penală, care se referă la încetarea urmăririi penale, este următoarea:

„(10) Dacă fapta constituie o contravenție sau dacă liberarea de răspundere penală are loc în conformitate cu art.55 din Codul penal, procurorul, în condițiile legii, aplică sancțiunea contravențională. Dacă aplicarea sancțiunii contravenționale nu ține de competența procurorului, cauza se transmite imediat instanței de judecată spre examinare.”

13. Partea relevantă a art. 331² Cod de procedură penală este următoarea.

„(1) Dacă în procesul judecării cauzei se atestă dificultăți la aplicarea normelor de drept material sau procedural, instanța de judecată poate solicita Curții Supreme de Justiție, din oficiu sau la cererea părților, emiterea unui aviz consultativ cu privire la aplicarea legislației.

(2) Avizul consultativ poate fi solicitat de către instanța de judecată care examinează cauza dacă:

a) norma de drept urmează a fi aplicată în cauza examinată în instanța de judecată;

b) lămurirea problemei de drept este determinantă pentru soluționarea cauzei și se referă la dificultăți de aplicare a normei de drept susceptibile de interpretări diferite;

c) problema este nouă, interpretarea dată problemei de drept nu a fost explicată anterior de către Curtea Supremă de Justiție.

...

(4) Dacă nu sunt întrunite condițiile prevăzute la alin.(2), instanța de judecată respinge cererea de solicitare a avizului consultativ printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac.

...

(6) În cazul în care se decide respingerea solicitării, Curtea Supremă de Justiție emite o încheiere motivată care se publică pe pagina web oficială a Curții.

(7) Curtea Supremă de Justiție emite avizul consultativ în cel mult 3 luni de la data solicitării, acesta fiind publicat pe pagina web oficială a Curții.”

14. Partea relevantă a art. 374 Cod contravențional este următoarea:

„(2) Procesul contravențional este activitatea desfășurată de autoritatea competentă, cu participarea părților și a altor persoane titulare de drepturi și de obligații, avînd ca scop constatarea contravenției, examinarea și soluționarea cauzei contravenționale, constatarea cauzelor și condițiilor care au contribuit la săvîrșirea contravenției.

(2¹) Procesul contravențional începe de drept din momentul sesizării sau al autosesizării agentului constator privind săvîrșirea contravenției.”

15. Partea relevantă a art. 386 alin. (2) Cod contravențional este următoarea:

„(2) Procurorul este în drept:

...

e) să verifice legalitatea acțiunilor agentului constator, conform prevederilor art.396 alin.(3¹);

f) să atace decizia agentului constator sau a instanței de judecată, conform prevederilor art.396 alin.(3¹);”

16. Partea relevantă a art. 396 Cod contravențional este următoarea:

„(1) Procurorul emite ordonanța cu privire la contravenția pe care a constatat-o în exercițiul funcțiunii și o transmite autorității publice cu competență de examinare a contravențiilor.

(2) Procurorul constată și examinează contravențiile prevăzute la art.336.

(3) În cazul refuzului începerii urmăririi penale, încetării urmăririi penale din cauza că fapta constituie o contravenție, procurorul dispune, prin ordonanță motivată, pornirea procesului contravențional și, prin derogare de la alin.(1), examinează cauza.

(3¹) Procurorul este în drept să verifice legalitatea acțiunilor agentului constator din cadrul subdiviziunilor Ministerului Afacerilor Interne, ale Centrului Național Anticorupție, ale Serviciului Vamal sau ale Serviciului Fiscal de Stat la înregistrarea sesizărilor despre săvîrșirea contravențiilor și, în urma verificării efectuate, după caz, să pornească procesul contravențional sau să atace decizia agentului constator în instanța de judecată.

...

(5) Decizia procurorului poate fi contestată în termen de 15 zile de la emitere și se examinează în conformitate cu prevederile art.448 și ale capitolului VII din cartea a doua”.

17. Partea relevantă a art. 440 Cod contravențional este următoarea:

„(3) În cel mult 15 zile de la data sesizării, agentul constatator este obligat să verifice sesizarea și să întreprindă măsurile prevăzute de prezentul capitol. Dacă există temeuri rezonabile, agentul constatator, prin decizie motivată, prelungește termenul de examinare a cauzei contravenționale, care nu poate depăși termenul general de prescripție, sau emite o decizie asupra cauzei.”

18. Art. 441 alin. (1) Cod contravențional prevede următoarele:

„(1) Procesul contravențional nu poate fi pornit, iar dacă a fost pornit, nu poate fi efectuat și va fi încetat în cazurile în care:

- a) nu există faptul contravenției;
- b) se constată vreunul din temeiurile prevăzute la art.3 alin.(3), art.4 alin.(3), art.20-31;
- c) persoana presupusă a fi făptuitor a decedat, cu excepția cazului de reabilitare a acesteia;
- d) pentru același fapt și privitor la aceeași persoană există o decizie/hotărîre definitivă;
- e) pentru același fapt este pornită urmărire penală;
- f) nu este identificat făptuitorul și/sau termenul prescripției tragerii la răspundere contravențională a expirat;
- g) fapta a fost constatată în cadrul controlului de stat asupra activității de întreprinzător și nu reprezintă încălcare gravă sau foarte gravă în sensul Legii nr.131 din 8 iunie 2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător;
- h) liberarea de răspundere contravențională este prevăzută la articolul corespunzător din partea specială a cărții întâi.”

19. Partea relevantă a art. 447¹ Cod contravențional este următoarea:

„(2) După examinarea cauzei contravenționale, agentul constatator, autoritatea competentă (persoana abilitată să examineze cauza), după caz, emite decizia asupra cauzei. Decizia comisiei administrative asupra cauzei contravenționale se adoptă sub formă de hotărîre.

(3) Decizia trebuie să conțină:

...

6) soluția asupra cauzei, care poate fi:

- a) încetarea procesului contravențional;
- b) stabilirea vinovăției persoanei privind săvîrșirea contravenției imputate și, după caz, aplicarea sancțiunii contravenționale;

...

9) mențiunea privind dreptul de contestare a deciziei, în conformitate cu prevederile art.448”.

20. Partea relevantă a art. 448 Cod contravențional este următoarea:

„(1) Contravenientul, victima sau reprezentantul acestora, procurorul, dacă este parte în cauza contravențională, în cazul în care nu sînt de acord cu decizia agentului constatatator sau în cazul în care aceasta a fost emisă cu încălcarea normelor procesuale stabilite de prezentul cod, sînt în drept să conteste decizia emisă asupra cauzei contravenționale. Termenul de contestare a deciziei agentului constatatator este de 15 zile de la data emiterii acesteia sau, pentru părțile care nu au fost prezente la ședința de examinare a cauzei contravenționale, de la data înmînării copiei de pe decizia respectivă în condițiile art.447¹ alin.(8).”

21. Art. 449 alin. (2) Cod contravențional prevede următoarele:

„(2) Dacă, în mersul urmăririi penale, de către organul de urmărire penală se constată că fapta care se considera infracțiune este contravenție, dosarul se remite neîntîrziat, prin ordonanță motivată, procurorului, care procedează conform art.396 alin.(2).”

22. Art. 453 alin. (1) lit. a) Cod contravențional prevede următoarele:

„(1) În termen de 3 zile de la data intrării cauzei contravenționale în instanță, judecătorul verifică competența și, după caz:

a) dispune remiterea după competență a dosarului cu privire la contravenție;”

23. Partea relevantă a art. 462 Cod contravențional este următoarea:

„(1) Hotărîrea judecătorească trebuie să fie legală, întemeiată și motivată.

...

(5) Dispozitivul cuprinde:

a) soluția privind încetarea procesului contravențional; sau

b) soluția cu privire la vinovăția persoanei de săvîrșirea contravenției imputate și, după caz, la stabilirea sancțiunii contravenționale, la aplicarea măsurii de siguranță sau la înlăturarea executării sancțiunii.

(6) Pe lîngă cele menționate la alin.(5), dispozitivul va cuprinde, după caz, soluția referitor la:

a) corpurile delictive;

b) modul și termenul de atac al hotărîrii judecătorești;

c) alte chestiuni privind justa soluționare a cauzei contravenționale.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

24. Potrivit art. 4 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 64/2023 cu privire la Curtea Supremă de Justiție, ultima poate emite avize consultative cu privire la

aplicarea legislației. Această normă nu exclude posibilitatea emiterii avizelor consultative în cauze contravenționale. Codul contravențional de asemenea nu reglementează expres procedura de emiteră a avizelor consultative. Totuși, această omisiune nu urmează a fi interpretată ca o interdicție pentru Curtea Supremă de Justiție de a emite avize consultative în cauze contravenționale. O asemenea interdicție ar împiedica Curtea Supremă de Justiție să își îndeplinească corespunzător rolul său principal, de a asigura interpretarea și aplicarea uniformă a legislației în sistemul de justiție. La examinarea sesizărilor de emiteră a avizelor consultative în cauze contravenționale, Curtea Supremă de Justiție se va ghida de art. 331² Cod de procedură penală, așa cum rezultă implicit și din art. 374 alin. (3) Cod contravențional.

25. Curtea Supremă de Justiție poate emite un aviz consultativ doar dacă se atestă o dificultate la aplicarea unei norme de drept material sau procedural și sunt întrunite cele trei condiții stabilite la art. 331² alin. (2) Cod de procedură penală. Aplicarea art. 396 alin. (3¹) și 448 Cod contravențional generează dificultăți practice (vezi para. 6 - 8), adică există o problemă de drept suficient de serioasă ca să justifice intervenția Curții Supreme de Justiție. Judecătorul de caz urmează să soluționeze chestiunea privind punerea pe rol a cauzei. Aplicarea normelor de drept menționate este determinantă pentru soluția ce urmează a fi emisă. Norma de la art. 396 alin. (3¹) Cod contravențional este relativ nouă, iar Curtea Supremă de Justiție nu s-a pronunțat anterior asupra modului de aplicare a acesteia. Prin urmare, condițiile prevăzute de art. 331² Cod de procedură penală pentru emiteră avizului consultativ sunt întrunite.

26. În acest caz, organul de poliție a fost sesizat cu privire la comiterea unei infracțiuni. Sesizarea a fost examinată potrivit Codului contravențional. Curtea Supremă de Justiție subliniază o chestiune de principiu - autorul sesizării stabilește obiectul examinării. Organele competente nu pot deroga de la procedura care rezultă din sesizarea primită decât prin instrumentele stabilite de lege. Codul de procedură penală reglementează în mod clar cum urmează să procedeze organul competent când constată că fapta nu reprezintă o infracțiune, ci o contravenție. Codul contravențional de asemenea reglementează ce se întâmplă atunci când sesizarea cu privire la contravenție este neîntemeiată. Organul sesizat nu poate invoca norme interne sau interdepartamentale pentru a se abate de la Codul de procedură penală sau Codul contravențional. Astfel, sesizările cu privire la infracțiuni sau contravenții nu pot fi examinate drept petiții, iar procedura prevăzută de Codul de procedură penală sau Codul contravențional nu poate fi eludată.

27. Potrivit art. 262 alin. (1) Cod de procedură penală, persoana care se consideră prejudiciată prin infracțiune are dreptul de a sesiza organul de urmărire penală cu o plângere. După cum rezultă din art. 274 alin. (1), (4) și (5) Cod de procedură penală, în termen de 45 de zile de la sesizare, organul de urmărire penală sau procurorul trebuie să emită o ordonanță prin care se pornește sau se refuză pornirea urmăririi penale. Dacă constată că fapta

reprezintă o contravenție, în temeiul art. 275 pct. 4¹) Cod de procedură penală, prin ordonanță urmează a fi refuzată urmărirea penală și, în temeiul art. 386 alin. (3) Cod contravențional, procurorul trebuie să dispună prin aceeași ordonanță, pornirea procesului contravențional. Dacă, după pornirea urmăririi penale, este constatat că fapta investigată reprezintă o contravenție, procurorul însăși soluționează cauza, în temeiul art. 285 alin. (10) Cod de procedură penală și art. 396 alin. (3) Cod contravențional. Victima care a depus plângerea poate contesta la procurorul ierarhic superior ordonanța de refuz în pornire sau de încetare a urmăririi penale, și, ulterior, în caz de refuz al procurorului ierarhic superior, la judecătorul de instrucție, în temeiul art. 313 Cod de procedură penală.

28. Art. 396 alin. (1) Cod contravențional oferă dreptul procurorului de a emite o ordonanță cu privire la contravenția constatată în exercițiul funcțiunii și să o transmită pentru examinare autorității publice competente. Această normă este aplicabilă doar atunci când, din întâmplare, în exercitarea atribuțiilor, procurorul constată o contravenție. În cazul sesizărilor primite, art. 396 alin. (1) Cod contravențional nu este aplicabil.

29. Art. 396 alin. (3) Cod contravențional este normă specială în raport cu art. 396 alin. (1) Cod contravențional. În cazul sesizării prin plângere penală, răspunsul procesual ce urmează a fi dat de procuror este ordonanța emisă conform art. 274 alin. (1) sau (5) Cod de procedură penală. Dacă se constată că faptele din plângere nu constituie o infracțiune, ci o contravenție, în temeiul art. 396 alin. (3) Cod contravențional, procurorul emite o ordonanță prin care, pe lângă soluționarea chestiunilor stabilite de art. 274 alin. (5) Cod de procedură penală, pornește cauza contravențională și o soluționează.

30. Potrivit art. 374 alin. (2¹) Cod contravențional, procesul contravențional începe de drept din momentul în care agentul constatat este sesizat sau s-a autosesizat. Începerea procesului contravențional nu depinde de emiterea unui act procesual al agentului constatat. La primirea sesizării, procesul contravențional este pornit, iar agentul constatat este obligat de art. 374 alin. (2) Cod contravențional ca, în 15 zile de la sesizare, să realizeze acțiuni în vederea colectării și administrării probelor pentru constatarea faptelor. Conform art. 440 alin. (3) Cod contravențional, la expirarea acestui termen, agentul poate să-l prelungească sau să emită decizia. După cum rezultă din art. 447¹ alin. (2) Cod contravențional, decizia este unicul act prin care agentul constatat soluționează cauza contravențională. Din aceeași normă rezultă că decizia poate fi emisă doar după „examinarea cauzei contravenționale”, adică după realizarea acțiunilor prevăzute de art. 374 alin. (2) Cod contravențional. Conform art. 447¹ alin. (3) pct. 6) Cod contravențional, decizia poate conține doar soluția de încetare a cauzei contravenționale, inclusiv pe motiv că nu există faptul contravenției, sau de stabilire a vinovăției și aplicare a sancțiunii.

31. Conform art. 448 Cod contravențional, victima poate contesta decizia agentului constator atât pe fond, în cazul în care nu este de acord cu ea, cât și pe procedură, în cazul în care decizia a fost emisă cu încălcarea normelor procesuale stabilite de cod. Art. 462 Cod contravențional, care se referă la hotărârea judecătorească emisă pe marginea contestației, prevede că judecătorul poate emite doar o hotărâre de încetare a procesului contravențional, sau de stabilire a vinovăției și de aplicare a sancțiunii contravenționale. Art. 462 Cod contravențional nu permite emiterea de către judecător a unei hotărâri prin care cauza contravențională să fie trimisă agentului constator pentru cercetare suplimentară.

32. Agenții constatori nu pot deroga de la Codul contravențional. Ei sunt obligați să înregistreze sesizările și nu pot împiedica începerea cauzei contravenționale. În cazul în care o fac, prin eschivarea de la recepționarea cererii sau refuzul de a o înregistra, devine incident art. 396 alin. (3¹) Cod contravențional. În această ipoteză, victima este în fața unei inacțiuni a agentului constator. Art. 448 Cod contravențional nu prevede posibilitatea contestării inacțiunilor agentului. Ea are unica posibilitate - de a merge la procuror, pentru ca acesta să intervină în temeiul art. 396 alin. (3¹) Cod contravențional și să înregistreze sesizarea.

33. În temeiul art. 396 alin. (3¹) Cod contravențional, la cererea victimei sau din oficiu, procurorul poate interveni, doar pentru a verifica legalitatea acțiunilor agentului constator la înregistrarea sesizării depuse sau pentru a ataca decizia agentului constator în instanța de judecată. Această competență rezultă din art. 5 lit. d) din Legea cu privire la procuratură, care prevede drept funcție a procuraturii controlul asupra respectării legislației privind înregistrarea sesizărilor cu privire la infracțiuni. [Nota informativă](#) la proiectul de Lege nr. 102 din 14 aprilie 2002, prin care a fost introdus art. 396 alin. (3¹) Cod contravențional, reflectă clar voința legiuitorului de a oferi procurorului un instrument care să-i permită să intervină atunci când agentul constator încearcă să tăinuască comiterea unei infracțiuni, prin înregistrarea ei ca o contravenție. Din nota informativă nu rezultă că art. 396 alin. (3¹) Cod contravențional are menirea de a impune victimei obligația de a se adresa la procuror înainte de a contesta în instanța de judecată decizia în cauza contravențională. Din contra, din nota informativă rezultă dreptul victimei și a contravenientului de a contesta decizia direct în instanța de judecată (vezi para 386 - 396 al notei). Aceeași logică rezultă și din interpretarea sistemică a Codului contravențional, care nu permite procurorului să anuleze decizia agentului constator în cauza contravențională. Din art. 396 alin. (3¹) Cod contravențional rezultă că procurorul poate interveni doar pentru a dispune pornirea procesului contravențional, atunci când nu este înregistrată corespunzător sesizarea, sau de a ataca decizia agentului constator în instanța de judecată când nu este de acord cu ultima.

34. Nota informativă relevă că textul art. 396 alin. (3¹) Cod contravențional constituie o revigorare a art. 396 alin. (4) Cod contravențional (abrogat în 2018). Curtea Constituțională (vezi para. 9) a indicat că art. 396 alin. (4) Cod contravențional nu-i permite procurorului să anuleze decizia agentului constator. Această competență revine exclusiv instanțelor de judecată. În atare condiții, interpretarea art. 396 alin. (3¹) Cod contravențional, în sensul instituirii unei căi prealabile, de adresare la procuror înainte de a contesta în instanța de judecată decizia adoptată în urma examinării cauzei contravenționale, este eronată.

35. Atunci când primește o contestație împotriva deciziei de încetare a procesului contravențional, instanța urmează să verifice în primul rând sesizarea depusă. Dacă o sesizare penală a fost examinată conform Codului contravențional, fără aplicarea art. 274 alin. (4) și (5) Cod de procedură penală combinat cu art. 396 alin. (3) Cod contravențional, cauza urmează a fi restituită organului de urmărire penală pentru examinare conform Codului de procedură penală. Despre acest fapt va fi informat autorul sesizării și procurorul, pentru a reacționa eventual conform art. 274 Cod de procedură penală.

36. În cazul unei sesizări cu privire la contravenție, instanța urmează să analizeze materialul contravențional. Instanța de judecată poate examina contestația doar după examinarea efectivă a cauzei contravenționale de către agentul constator și a emiterii de către acesta a unei decizii conform art. 447¹ Cod contravențional. Dacă „decizia” contestată nu a fost emisă în urma „examinării cauzei contravenționale” și doar se referă la trecerea la rebut a materialului, judecătorul, în temeiul art. 453 alin. (1) lit. a) Cod contravențional, urmează să transmită dosarul agentului constator, pentru examinarea efectivă a cauzei și emiterea deciziei conform art. 447¹ Cod contravențional.

37. Din motivele de mai sus, în conformitate cu art. 331² alin. (1) și (7) Cod de procedură penală,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Admite solicitarea judecătorului Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, Arina Ialanji, privind emiterea unui aviz consultativ;

Emite prezentul aviz consultativ potrivit căruia:

- a) actul emis de agentului constator la soluționarea cauzei contravenționale este doar decizia. Ea se contestă direct în instanța de judecată, în ordinea art. 448 Cod contravențional;
- b) Norma de la art. 396 alin. (3¹) Cod contravențional nu instituie obligația de a contesta la procuror decizia agentului constator până la depunerea contestației în instanța de judecată împotriva deciziei agentului constator;

- c) Atunci când primește o contestație împotriva deciziei de încetare a procesului contravențional, instanța urmează să verifice în primul rând sesizarea depusă. Dacă o sesizare penală a fost examinată conform Codului contravențional, fără aplicarea art. 274 alin. (4) și (5) Cod de procedură penală combinat cu art. 396 alin. (3) Cod contravențional, cauza se restituie de judecător organului de urmărire penală pentru examinare conform Codului de procedură penală. Despre acest fapt va fi informat autorul sesizării și procurorul, pentru a reacționa eventual conform art. 274 Cod de procedură penală;
- d) În cazul unei sesizări cu privire la contravenție, instanța urmează să analizeze materialul contravențional. Instanța de judecată poate examina contestația doar după examinarea efectivă a cauzei contravenționale de către agentul constator și a emiterii unei decizii conform art. 447¹ Cod contravențional. Dacă „decizia” contestată nu a fost emisă în urma „examinării cauzei contravenționale” și doar se referă la trecerea la rebut a materialului, judecătorul, în temeiul art. 453 alin. (1) lit. a) Cod contravențional, restituie dosarul agentului constator, pentru examinarea efectivă a cauzei și emiterea deciziei conform art. 447¹ Cod contravențional.

Președinte

Stella Bleșceaga

Judecători

Leonid Chirtoacă

Alexandru Negru